

A MAGYAR KIRÁLYI FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISZTERIUM KIADÁSA

RÁDIÓS GAZDASÁGI ELŐADÁSOK

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

ELNÖK: BR. PRÓNAY GYÖRGY DR.
HELYETTES ELNÖK: TÓTH JENŐ DR.

TAGOK:

BUDAY BARNA SZTANKOVICS JÁNOS
KÉZETH JENŐ WELLMANN OSZKÁR DR.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

CZVETKOVITS FERENC DR.

SEGÉDSZERKESZTŐ:

SUHAYDA TIBOR

SZERKESZTŐSÉG:

BUDAPEST, V., KOSSUTH LAJOS-TÉR 11. SZ. II. ZÖZ.

43. FÜZET

A MAGYAR-NÉMET GAZDAIFJÚSÁGI CSEREAKCIÓ JELENTŐSÉGE

ÍRTA:

DR. TÖLGYES ISTVÁN

M. NEMZ. GAZDASÁGI TANÁCSOS, A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG TITKÁRA

OLVASD EL, ŐRIZD MEG ÉS GYŰJTSZD KÖNYVTÁRBA!

A Földművelésügyi Minisztérium megbízása alapján
csinos kivitelű és egész vászonkötésű

BEKÖTÉSI TÁBLÁK

ezen „Rádiós Gazdasági Előadások” 1928. évben megjelenő
számaihoz már kaphatók könyvkereskedésünkben. Ára közvetlen
nálunk átvéve darabonként —80 fillér, postán, keresztkötéssel 1— pengő
„Patria” Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T., Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

Eddig megjelent füzetek:

1. *Dr. Hutya Ferenc:*
A védőoltásokról.
2. *Székács Elemér:*
Gyakori hibák a tavaszi talajvetési és növényápolási munkáknál.
3. *Dr. Plósz Béla:*
Tudnivalók a lótenyésztés köréből.
4. *Dr. Wellmann Oszkár:*
Az újszülött állatok gondozása.
5. *Dr. Aujezsky Aladár:*
A veszettség ellen való védekezés.
6. *Gyárfás József:*
A nyári talajművelésről.
7. *Pavlicsek Adorján:*
A tejelés ellenőrzésének tapasztalatai és eredményei.
8. *Kadocsa Gyula:*
Védekezés az állati kártevők ellen aratás után.
9. *Horn János:*
A gyümölcsfeldolgozásról.
10. *Székács Elemér:*
Az őszi vetési munkák előkészületei és végrehajtása.
11. *Ócsanádi Nagy Géza:*
Mit jövedelmez a méhészkedés?
12. *Bakoss László:*
A tojáshozam fokozása.
13. *vitéz dr. Bittera Miklós:*
Gyökér- és gumós-növények betakarítása.
14. *Dr. Hutya Ferenc:*
A háziállatok tuberkulózisáról.
15. *Biró János:*
Telepítsünk füveskerteket!
16. *Pettenkoffer Sándor:*
A szüret.
17. *Dr. Wellmann Oszkár:*
A borjú és a növendékmarha felnevelése.
18. *Dr. Bodnár János:*
Vetőmagszávázoszerek és gyakorlati alkalmazásuk.
19. *Warga Kálmán:*
Rovarirtó hasznos madaraink s azok védelme.
20. *Mahács Mátyás:*
A téli gyümölcs értékesítése.
21. *Dr. Zaitschek Artur:*
A takarmányhlány enyhítésének módjairól.
22. *Héjjas Endre:*
A méhek jó telelésének feltételei.
23. *Gerő Zoltán:*
Szüret utáni teendők a szőlőben.
24. *Dr. Rege Károly:*
A mezőgazdasági termények értékesítése.
25. *Göllner János:*
A gépek jelentősége a mezőgazdaságban.
26. *Horn János:*
Őszi gyümölcsfaültetés.
27. *Dr. Hegedüs Vilmos:*
Miért kellene erős szövetkezetek?
28. *Dr. Czakó Zoltán:*
Lótenyésztő kisgazdáink téli teendői.
29. *enesei Dorner Béla:*
A húsertéstenyésztés és az emberi élelmezés kérdése.
30. *Dr. Niedermann Zoltán:*
A tűzkár elleni biztosításról.
31. *Dr. Tóth Jenő:*
A gazdasági szakképzés jelentősége és eszközei hazánkban.
32. *Dr. Rácz Mihály:*
Mangalicatenyésztésünk fejlesztésének eszközei.
33. *Németh József:*
A gyümölcsfák téli gondozása.
34. *Juhos Lajos:*
Több takarékossgot a mezőgazdasági üzemekbe!
35. *Faber Sándor:*
Az istállótrágya kezelése és alkalmazása.
36. *Dr. Ormándy János:*
Adóügyi gyakorlati tanácsok gazdák részére.
37. *Magyar Kázmér:*
Elhunyt agrárkiválóságaink.
38. *Göllner János:*
A mezőgazdasági gépek kezelése és gondozása.
39. *Dr. Unger Emül:*
A halak rovarellenességei.
40. *Dr. Mayer Károly:*
Mezőgazdasági igazgatásunk.
41. *padányi Gulyás Jenő:*
Az Alföld iásítása.
42. *Glaser Géza:*
Az ipari kártelek fejlődése és ellenőrzése.

A magyar-német gazdaifjúsági csereakció jelentősége.

Írta: **Dr. Tölgyes István** m. kfr. gazdasági tanácsos,
a Magyar Gazdaszövetség titkára.

Az ifjúság legfőbb feladata a tanulás, felnőtt férfi erénye pedig az alkotás. Minden foglalkozási ágban hosszú évekre van szükség, míg valaki kellő ismeretek és tapasztalatok után valamit alkotni, vagy továbbfejleszteni képes. Így van ez a mezőgazdaságban is. Míg a gazdaifjúból önálló gazda lesz, sokszor kell megismételnie ugyanazt a munkát, míg önmaga is rájön arra, mit, mikor és miért kell tennie. Némelyek azután ezekkel az ismeretekkel tökéletesen beérik és azokhoz egy életen át mereven ragaszkodnak, mert azt tartják, hogy az a legjobb. Ezek nem tudják elhinni és elképzelni, hogy ugyanazzal a fáradsággal kedvezőbb eredményeket is lehetne elérni s ezen a réven ők is jobb anyagi helyzetbe kerülhetnek.

Mindezek ellenére meg kell állapítanunk, hogy igen tekintélyes az úttörők száma. Az ilyenek rendszerint azok sorából kerülnek ki, akik mezőgazdasági szakiskolát végeztek, vagy fejlettebb gazdálkodást is láttak. A mezőgazdasági foglalkozás helyhez van kötve. Ezzel magyarázható, hogy a gazda ritkán és akkor se szívesen mozdul el lakóhelyéről. Ha tehát egy gazda ifjú korától kezdve lakóhelyéről alig távozik el, nincs is alkalma más, fejlettebb vidékek gazdálkodását megismerni. Különbséget sem tud tenni a helyes és a helytelen között, miért is elzárkózik minden újítás elől. Gondoljunk csak arra, mily nehezen tudott tért hódítani kezdetben a vaseke, a cséplőgép, vagy a vetőgép. Mind olyan dolgok ezek, melyeket ma már jónak és egészen természetesen tartunk. A gazda tartózkodását

az elmondottak alapján nem róhatjuk fel minden esetben hibának, hiszen az sokszor nem egyéb, mind idegenkedés attól, amit nem ismer.

Az iparos és a kereskedő már évszázadok óta nemcsak országát, hanem a külföldet is igyekszik bejárni abból a célból, hogy onnan hasznos ismeretekkel térjen vissza. Az a kérdés tehát, hogy miképpen juthatunk el ahhoz a kívánatos állapothoz, midőn a mezőgazdasági tudomány eredményei minden gazda részére hozzáférhetővé és ezáltal közkinccsé lesznek. Az építést itt is az alapoknál kell kezdeni, szemléltető bemutatókkal. Kiváló eszköz erre a m. kir. földművelésügyi minisztérium versenytermelési akciója, amelynek révén, különösen kiscgazdaközönségünk a műtrágya, nemesített vetőmag alkalmazásának hasznáról személyesen győződhetik meg. A másik fontos szempont pedig gazdaifjúságunk nevelése. Nálunk a kiscgazdaifjúság az elemi és ismétlőiskolai oktatással befejezi a tanulást. Mezőgazdasági szakiskolába már csak kevesen mennek. Ehelyett a tehetősebb gazdák fiaikkal a középiskola néhány alsóbb osztályát végeztetik el, ahol gazdasági szakismereteket nem sajátíthatnak el. Ilyen előképzettséggel kerül be a gazdaifjú a szülői gazdaságba és lesz önálló gazdává. Felnőtt korában a gazdakörökben és gazdasági egyesületekben tartott szakelőadásokon kívül azokra az ismeretekre támaszkodik, amelyeket a szülői gazdaságban nyert. Gazdasági szakkönyveket, sajnos, a mi gazdaközönségünk ritkán olvas. Természetesen dicséretreméltó kivételek itt is akadnak.

Milyen más ezzel szemben a német gazdaifjúság nevelési rendszere, amelyet ott maga a gazdatársadalom fejlesztett ki. A német kiscgazdaifjú elvégezvén 14 éves korában a nyolcosztályú elemi iskolát, egy-két évig még a szülői gazdaságban marad, azután elmegy hazulról idegen vidékre, más gazdaságba, cserébe, tapasztalatokat szerezni. Az idegen gazdánál mint családtag résztvesz az összes előforduló gazdasági munkákban és csak 17—18 éves korában kerül ismét vissza a szülői házhoz.

Ezzel azonban még nem fejezte be a tanulást, mert két egymásután következő téli félévben elvégzi a téli gazdasági iskolát. A német gazdaifjú tehát közel húszéves koráig állandóan képezi magát. Nagyobb gazdák a két évig tartó földművesiskolába küldik gyermekeiket, a nagybirtokosok pedig mezőgazdasági főiskolákra. *Németországban minden szakiskolába való felvétel előtt, legyen az ipari, vagy mezőgazdasági, feltétlenül megkívánják a több évi előzetes gyakorlatot.* Ez a komoly munka és felkészültség teszi azután a német gazdát képessé arra, hogy a fejlődéssel állandóan lépést tartson. A felnőttkorú német gazda tevékeny tagjává válik a gazdatársadalmi szervezeteknek, tanácsért ezekhez fordul, szóval állandó összeköttetést tart fenn velük. A falusi gazdakörökben maguk a gazdák számolnak be saját tapasztalataikról és ezenkívül egy-egy fontos kérdés megvitatása céljából vitaüléseket rendeznek, amelyekre a központi gazdaszervezetektől szakértőket kérnek. Tanulmányi kirándulásokon vesznek részt és felkeresik a messzebb fekvő vidékeket is. A német gazda ezenkívül a gazdasági iskolával is állandó kapcsolatban marad. Volt tanárait felkeresi, velük megfigyeléseit közli és tőlük útbaigazításokat kér, amelyeket követ is. Minden német gazda szövetkezeti tag. Szükségleteit a szövetkezetek útján szerzi be és terményeit azok útján értékesíti. Ahol a gazdaközönség ilyen tudással és tapasztalattal lép ki az életbe, nem csodálható, hogy annak hatása minden tekintetben meg is látszik. Ezért lettek a német gazdaszervezetek hatalmasok és ezzel magyarázható meg, hogy az ipari Németországban, ahol a mezőgazdasággal foglalkozó lakosság csak egynegyedrésze az összlakosságnak, a gazdatársadalom jogos érdekeinek védelmére nemcsak össze tud fogni, hanem eredményeket is tud elérni. Tudatában van ott minden gazda annak a kézenfekvő igazságnak, hogy csak a szaktudás és a szervezettség révén lehet úgy a szétszórtan élő egyes gazdának, mint a gazdatársadalom összességének boldogulását elősegíteni.

Mennyivel könnyebb volna nálunk a helyzet, ahol a mező-

gazdasággal foglalkozók az összlakosságnak 56 százalékát teszik. Mennyi kiváló szakemberünk van, akik jól ismerik a külföldi viszonyokat és tudják, hogy mit lehet azokból megvalósítani nálunk. Számtalan tanácsot osztogatnak, de valljuk meg, hogy azokat még mindig aránylag kevesen követik. A német gazdaszervezeteknek is megvannak a hasonmásai Magyarországon, ám a magyar gazda nem támogatja kellőképpen azok munkáját. Mindenki külön-külön panaszkodik és óhajt is valami összekötő kapcsolatot, de eközben nem látja meg az érdekeit támogató intézményeket. A magyar gazdában is él a tudás iránti vágy és keresi is annak kielégítési módját. Bizonyíték erre a Magyar Gazdaszövetség által megindított magyar-német *gazdaifjúsági csereakció*.

Ezt a csereakciót a Gazdaszövetség ezelőtt öt évvel rendezte első ízben és azóta állandóan folytatja. A csereakció célja az, hogy a magyar gazdaifjúság egy része megismerje a sokat emlegetett német mezőgazdasági viszonyokat és különösen a német gazda életfolyását. Eddig több száz magyar gazdaifjú járta meg ezen az úton Németországot és hogy ez a munka és fáradság nem volt hiábavaló, mutatja az eredmény, mert a csereakció résztvevői hazatérésük után mint gazdatársaik példaadói, megbecsült helyet vívnak ki maguknak. A Németországot járt magyar gazdaifjak növelik a haladnivágyók számát.

A csereakcióra való felvételnél, ami évenként január és február havában történik, a jelentkezőknek csatolniuk kell a községi előljáróság, továbbá a jelentkező lakóhelyén levő gazdakör, vagy szövetkezeti intézmény ajánló levelét. Minthogy a rendelkezésre álló német cserehelyek száma korlátozva van, a felvételnél csak a leginkább arra valók jönnek tekintetbe, tehát olyanok, akik biztosítékot nyújtanak arra, hogy németországi tartózkodásukat komoly ismeretek szerzésére fogják felhasználni. A csereakcióban való részvétel költsége aránylag alacsony összegben van megállapítva, amit a földművelésügyi minisztérium anyagi támogatása tesz lehetővé. Így a szülőkre

eső terhek nem nagyok. A csereakcióra csak 17 évesnél idősebb ifjak vétetnek fel, akiknek szülei saját gazdasággal bírnak. Már maga az a tény, hogy csak olyan fiúk vétetnek fel, akik egykor mint önálló gazdák értékesíthetik tapasztalataikat, biztos kilátást nyújt a jövőre, hogy az eredmények mutatkozni is fognak. A magyar gazdaifjak minden évben március havában gyülekeznek Budapesten és a Gazdaszövetség kiküldöttjének vezetésével utaznak Németországba. Ott a német gazdaszervezetek adják át a német szülőknek. A fiúk tavasztól őszig összesen több, mint hat hónapot töltenek Németországban és ez idő alatt beosztási helyükön mint családtagok résztvesznek a gazdaságban előforduló összes munkákban. Ugyanennyi időre jönnek Magyarországra az érdekelt gazdacsaládokhoz a német gazdaifjak is. A csereakció ideje alatt a Németországban tartózkodó magyar ifjak a német gazdaszervezetek állandó és gondos felügyelete alatt állanak, ezenkívül a Magyar Gazdaszövetség képviselője is felkeresi őket.

Ősszel, a csereakció befejezésével, úgy a magyar, mint a német ifjak, mielőtt hazájukba visszatérnek, hosszabb tanulmányutat tesznek Magyarországon, illetve Németországban. Így a magyar gazdaifjak megismerik Németország más vidékeit is, ezenkívül megtekintik az útbaeső nagyobb német városokat. A hazatérő magyar gazdaifjak Közép-Németországban, Halle városában gyülekeznek, onnan indulva, Leipzig, Berlin, Drezda és Bécs városok érintésével érkeznek meg Budapestre.

Hasonlóképpen tanulmányúttal fejezik be a tőlünk távozó német gazdaifjak is magyarországi tartózkodásukat. A német ifjak Budapesten gyülekeznek és néhány napi itt-tartózkodásuk alatt megtekintik a főváros nevezetességeit, majd Szegedre utaznak, ahol a paprikakészítési eljárást tanulmányozzák. Kirándulnak még egy tanyai központba, hogy az alföldi tanyavidék közigazgatását is megismerjék. Szegedről a mezőhegyesi ménesbirtok megtekintésére utaznak és onnan visszajöve, a bábolnai, valamint a kisbéri ménesbirtokok tanulmányozásával töltenek

több napot. Végül a Balaton partján, Balatonfüreden pihennek meg és onnan Veszprémen, Győrön, valamint Bécsen át térnek vissza Németországba.

Az elmúlt évek alatt nemzetünk barátainak száma a csereakció révén is szaporodott és ez a szám évről-évre nő. Kellemes emlékekkel távoznak el tőlünk a német gazdaifjak és ha a szakismeretekben nem is tudunk annyit nyújtani, mint ők nekünk, pótolja ezt az a meleg szeretet, amellyel őket a magyar gazdacsaládok elhalmozzák. A német ifjak visszakisérése céljából minden évben eljönnek Magyarországra a német gazdaszervezetek képviselői is, akik szintén résztvesznek a tanulmányúton. Nekik is sokat köszönhetünk, mert itt-tartózkodásukról a német gazdaközönség lapjaiban beszámolnak és nem mulasztják el kiemelni azt a hatalmas erőfeszítést, amelyet nekünk a háború után a gazdasági élet minden vonalán ki kellett fejtenünk. Elismeréssel nyilatkoznak a mezőgazdasági fejlődés szolgálatában álló intézményeinkről és szakiskoláinkról is.

A hazatért magyar gazdaifjakkal állandó összeköttetést tartunk fenn és őket tanácsokkal látjuk el. A téli hónapokban lakóhelyük gazdaközönsége előtt beszámolnak németországi tapasztalataikról. Jó példával járnak elől a műtrágyák, nemesített vetőmagvak alkalmazásával. Szakkönyveket olvasnak és erre másokat is buzdítanak. Meg lehetünk győződve, hogy jövőben az ország különböző részében lakó és a csereakcióval Németországban járt magyar gazdaifjak példás igyekezetének kellő vezetés mellett mutatkozni fog a hatása és az egész magyar gazdatársadalom élvezni fogja ennek gyümölcsét.